

دانشگاه تهران

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی

تحت عنوان

بررسی و ارزشیابی وضعیت تدریس درس تربیت بدنی در
مدارس راهنمایی (دخترانه و پسرانه) استان آذربایجان شرقی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر هاشم کوزه چیان

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر سید نصرالله سجادی

نگارش:

محسن شیرمحمدزاده

سال تحصیلی ۱۳۷۵-۷۶

۳۸۰۵۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳۸۰ ۵۸

تقدیم به

روح پرفتح امام عارفان، خورشید جان عاشقان، پیری که
به جوانان درس شہامت آموخت، معلمی که به شاگردانش
درس عشق داد.

تقدیم به

جانبازان ہشت سال دفاع مقدس

تقدیم به

پدر بزرگوارم و مادر مہربانم
و برادران و خواہران ارجمند و عزیزم
کہ ہیچگاہ محبت خود را از من دریغ نکرده‌اند

تقدیر و تشکر

[مَر لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَةَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ]

در شکل‌گیری و انجام این تحقیق، بعد از لطف و عنایات الهی که در همه حال دست توانایش یاریگر است. از راهنمایی و همکاری اساتید و دوستانی بهره‌مند بوده‌ام که بر خود واجب می‌دانم از آنان تشکر و قدردانی نمایم.

جناب آقای دکتر هاشم کوزه‌چیان به جهت راهنمایی‌های ارزشمند و همکاری صمیمانه‌شان بعنوان استاد راهنما در کلیه مراحل انجام تحقیق.

جناب آقای دکتر سید نصرالله سجادی به جهت مشورت‌های لازم در خصوص مراحل مختلف پژوهش به عنوان استاد مشاور.

از کلیه اساتید دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران که در طول دوره تحصیل (کارشناسی و کارشناسی ارشد) مشوق و هادی اینجانب در امر تحصیل و ادامه آن بوده و می‌باشند.

از آقای رسول صادقی مدیر کل محترم تربیت بدنی اداره آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی

از آقای جعفر برقی مقدم کارشناس محترم تحقیقات تربیت بدنی اداره آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی

از مسئولین تربیت بدنی مناطق و دبیران ورزش و مدیران مدارس استان آذربایجان شرقی که در این تحقیق اینجانب را یاری دادند.

از کلیه همکاران و دوستانی که با همکاری خودشان انجام این تحقیق را امکان‌پذیر کردند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
------	-------

فصل اول

طرح تحقیق

۲	مقدمه
۴	بیان مسئله
۵	ضرورت و اهمیت تحقیق
۶	اهداف تحقیق
۷	فرضیه‌های تحقیق
۸	محدودیت‌های تحقیق
۹	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات عملیاتی

فصل دوم:

ادبیات و پیشینه تحقیق

۱۲	مقدمه
۱۳	الف) مبانی نظری تحقیق
۱۳	هدفهای کلی آموزش و پرورش
۱۳	هدفهای دانش آموزان مدارس
۱۵	هدفهای عمده تربیت بدنی
۱۸	هدفهای تربیت بدنی بر حسب اصول علمی
۱۹	دانش آموزان مقطع راهنمایی
۲۰	ویژگیهای دانش آموزان مقطع راهنمایی
۲۳	ب) مروری بر تحقیقات انجام شده

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۳	۱- تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
۳۲	۲- تحقیقات انجام شده در خارج کشور.....

فصل سوم

روش اجرای تحقیق

۳۶	مقدمه.....
۳۷	روش تحقیق.....
۳۷	جامعه آماری.....
۳۷	نمونه‌ها و شیوه انتخاب نمونه‌ها.....
۳۸	ابزار گردآوری اطلاعات.....
۳۹	روش جمع‌آوری اطلاعات.....
۳۹	متغیرهای مورد اندازه‌گیری.....
۴۰	روشهای آماری.....

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل و یافته‌های تحقیق

۴۲	مقدمه.....
۴۵	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه مسئولان تربیت بدنی.....
۷۳	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه دبیران ورزش.....
۱۱۲	آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل نتایج مربوط به پرسشنامه مدیران مدارس.....
	آزمون فرضیه‌های تحقیق.....

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل پنجم

خلاصه نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها

۱۵۵	مقدمه
۱۵۶	خلاصه تحقیق
۱۵۸	بحث و بررسی نتایج تحقیق مربوط به پرسشنامه‌ها
۱۶۵	مقایسه یافته‌های تحقیق با تحقیقات انجام شده قبل
۱۶۷	نتیجه گیری
۱۷۰	پیشنهادها
۱۷۴	فهرست منابع و مآخذ

پیوستها

۱۷۹	۱- پیوست شماره ۱ پرسشنامه مسئولان تربیت بدنی
۱۹۱	۲- پیوست شماره ۲ پرسشنامه دبیران ورزش
۲۰۴	۳- پیوست شماره ۳ پرسشنامه مدیران مدارس

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۴۳	جدول (۱) پرسشنامه ارسالی و برگشتی
۴۵	جدول (۲) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع میزان تحصیلات
۴۷	جدول (۳) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع رشته‌های تحصیلی
۴۸	جدول (۴) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع دامنه سنی
	جدول (۵) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به سابقه کار آموزشی و کادر تربیت بدنی و
۴۹	سابقه مسئولیت تربیت بدنی
۵۱	جدول (۶) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه
۵۳	جدول (۷) پاسخ مسئولان تربیت بدنی از میزان رضایت از دبیران تربیت بدنی
	جدول (۸) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع پاسخها در رابطه با فقدان کتاب
۵۴	درسی ورزش
	جدول (۹) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع پاسخها در مورد ضرورت
۵۵	تدوین کتاب درسی
	جدول (۱۰) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع میزان تاثیرگذاری مسابقات
۵۶	ورزشی روی اجرای درس تربیت بدنی
	جدول (۱۱) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع تعداد جلسات تشکیل درس
۵۷	تربیت بدنی در طول سال تحصیلی
	جدول (۱۲) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به اولویت بندی مشکلات
۵۸	درس تربیت بدنی
۶۱	جدول (۱۳) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع اولویت بندی امکانات ورزشی
	جدول (۱۴) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع اولویت بندی مشکلات
۶۲	در مورد دبیران ورزش

فهرست جدولها

عنوان	صفحه
جدول (۱۵) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع اولویت بندی مشکلات	
اجرائی ارزشیابی درس تربیت بدنی	۶۳
جدول (۱۶) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع میزان تاثیر برگزاری تست های	
قوای جسمانی در بهبود آمادگی جسمانی و حرکتی دانش آموزان	۶۵
جدول (۱۷) پاسخ مسئولان تربیت بدنی در مورد مطابقت نورمهای ارزشیابی	
با آمادگی جسمانی و حرکتی دانش آموزان	۶۶
جدول (۱۸) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع تعداد جلسات تشکیل	
عملی و آموزشی در منطقه	۶۷
جدول (۱۹) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع جوابها در مورد تشکیل	
دوره های آموزشی ضمن خدمت	۶۸
جدول (۲۰) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع جوابها در مورد محتوای	
آموزشی دوره های ضمن خدمت در بر آوردن نیازهای آموزشی منطقه	۶۹
جدول (۲۱) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع میزان اهمیت دادن به	
درس تربیت بدنی از طرف رئیس آموزش و پرورش منطقه	۷۰
جدول (۲۲) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به توزیع سطح همکاری مدیران	
مدارس با دبیران ورزش	۷۱
جدول (۲۳) پاسخ مسئولان تربیت بدنی به اولویت بندی همکاری مسئولان	
جدول (۲۴) پاسخ دبیران ورزش به توزیع سطح تحصیلات	۷۳
جدول (۲۵) پاسخ دبیران ورزش به توزیع رشته تحصیلی	۷۵
جدول (۲۶) پاسخ دبیران ورزش به توزیع سابقه آموزشی	۷۶

فهرست جدولها

صفحه

عنوان

- جدول (۲۷) پاسخ دبیران ورزش به توزیع میانگین نسبی نمرات کسب شده
در ابعاد شش گانه ۷۷
- جدول (۲۸) پاسخ دبیران ورزش به توزیع میزان رضایت از حرفه خودشان ۸۰
- جدول (۲۹) پاسخ دبیران ورزش به توزیع جوابها در مورد اشتغال به شغلی دیگر ۸۲
- جدول (۳۰) پاسخ دبیران ورزش به توزیع میزان مطالعه در ارتباط با شغل معلمی ۸۳
- جدول (۳۱) پاسخ دبیران ورزش به توزیع میزان ساعات دوره‌های کارآموزی ۸۴
- جدول (۳۲) پاسخ دبیران ورزش به میزان رغبت والدین دانش آموزان به درس ورزش ۸۶
- جدول (۳۳) پاسخ دبیران ورزش به میزان رغبت دانش آموزان نسبت به تدریس
دبیران ورزش ۸۷
- جدول (۳۴) پاسخ دبیران ورزش به توزیع میزان تعغیب پیشرفت ورزشی
دانش آموزان در مقایسه با سایر دروس از جانب والدین ۸۸
- جدول (۳۵) پاسخ دبیران ورزش در مورد چگونگی عقیده اولیاء دانش آموزان
در مورد ورزش ۸۹
- جدول (۳۶) پاسخ دبیران ورزش در مورد نبود کتاب درسی ۹۰
- جدول (۳۷) پاسخ دبیران ورزش در مورد ضرورت تدوین کتاب برای
دانش آموزان و دبیران ۹۱
- جدول (۳۸) پاسخ دبیران ورزش در مورد میزان توزیع بخشنامه‌های صادره
از تربیت بدنی در ارتباط با مسابقات ورزشی ۹۲
- جدول (۳۹) پاسخ دبیران ورزش در مورد توزیع میزان وسعت فضای ورزشی مدارس ۹۳
- جدول (۴۰) پاسخ دبیران ورزش در توزیع وسایل و امکانات ورزشی ۹۴
- جدول (۴۱) پاسخ دبیران ورزش در مورد تعداد جلسات تشکیل درس تربیت بدنی ۹۵

فهرست جدولها

عنوان	صفحه
جدول (۴۲) پاسخ دبیران ورزش در مورد اولویت‌بندی مشکلات درس تربیت بدنی	۹۶
جدول (۴۳) پاسخ دبیران ورزش در مورد اولویت‌بندی امکانات ورزشی	۹۸
جدول (۴۴) پاسخ دبیران ورزش در مورد اولویت‌بندی مشکلات در مورد دبیران ورزشی	۱۰۰
جدول (۴۵) پاسخ دبیران ورزش در مورد توزیع تعداد جلسات سرکشی مسئولان تربیت بدنی	۱۰۱
جدول (۴۶) پاسخ دبیران ورزش در مورد ارزیابی و نظارت بر نحوه فعالیت دبیران ورزش توسط مسئول تربیت بدنی	۱۰۲
جدول (۴۷) پاسخ دبیران ورزش در مورد نظارت مدیران مدارس بر عملکرد دبیران ورزش	۱۰۳
جدول (۴۸) پاسخ دبیران ورزش در مورد میزان اهمیت امتحان درس ورزش	۱۰۴
جدول (۴۹) پاسخ دبیران ورزش در مورد چگونگی ارزشیابی درس تربیت بدنی	۱۰۵
جدول (۵۰) پاسخ دبیران ورزش در مورد تأثیر تست‌های آمادگی جسمانی در بهبود آمادگی‌های جسمانی و حرکتی دانش‌آموزان	۱۰۶
جدول (۵۱) پاسخ دبیران ورزش در مورد اولویت همکاری با مسئولان	۱۰۷
جدول (۵۲) پاسخ دبیران ورزش در مورد میزان همکاری مسئول تربیت بدنی با آنها	۱۰۸
جدول (۵۳) پاسخ دبیران ورزش در مورد میزان همکاری مدیر مدرسه با آنها	۱۰۹
جدول (۵۴) پاسخ دبیران ورزش در توزیع جوابها در مورد بحث مشکلات درس تربیت بدنی در جلسه انجمن اولیاء و مربیان	۱۱۰
جدول (۵۵) پاسخ دبیران ورزش در مورد میزان کمک مالی انجمن اولیاء و مربیان در جهت خرید وسایل ورزشی	۱۱۱

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۱۱۲	جدول (۵۶) پاسخ مدیران مدارس در مورد سطح تحصیلاتشان
۱۱۴	جدول (۵۷) پاسخ مدیران مدارس در مورد رشته تحصیلی
۱۱۶	جدول (۵۸) پاسخ مدیران مدارس در مورد توزیع رشد تحصیلاتشان
۱۱۷	جدول (۵۹) پاسخ مدیران مدارس در مورد توزیع سنی
۱۱۸	جدول (۶۰) پاسخ مدیران مدارس در مورد سابقه کار آموزش و مدیریت
	جدول (۶۱) پاسخ مدیران مدارس در مورد میزان رضایت مدیران مدارس
۱۲۰	از دبیران ورزش
۱۲۱	جدول (۶۲) پاسخ مدیران مدارس در مورد میزان توجه به دبیران ورزش
	جدول (۶۳) پاسخ مدیران مدارس در مورد داشتن برنامه‌ای خاص جهت درس ورزش توسط
۱۲۲	دبیران ورزش
	جدول (۶۴) پاسخ مدیران مدارس در مورد طریقه نگرش آنها به ورزش در تنظیم برنامه سالیانه در
۱۲۳	مقایسه با دروس دیگر
	جدول (۶۵) پاسخ مدیران مدارس در مورد استفاده از دبیران ورزش در
۱۲۴	برنامه‌ریزی مدارس
۱۲۵	جدول (۶۶) پاسخ مدیران مدارس در مورد میزان تأثیر تربیت بدنی بر دروس تئوری
۱۲۶	جدول (۶۷) پاسخ مدیران مدارس در مورد اولویت‌بندی اهمیت دروس
۱۲۸	جدول (۶۸) پاسخ مدیران مدارس در مورد تدریس ورزش بوسیله دبیران دیگر
	جدول (۶۹) پاسخ مدیران مدارس در مورد چگونگی برخورد با ساعت ورزش در زمان غیبت
۱۲۹	معلم ورزش
	جدول (۷۰) پاسخ مدیران مدارس در مورد میزان تمایل آنها به تخصیص بودجه
۱۳۰	جهت ورزش

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۱۳۱	جدول (۷۱) پاسخ مدیران مدارس در مورد ابلاغ بخشنامه‌های تربیت بدنی به دبیران ورزش
۱۳۲	جدول (۷۲) پاسخ مدیران مدارس در مورد پی‌گیری پیشرفت ورزشی دانش آموزان توسط والدین پاسخ مدیران مدارس در مورد
۱۳۳	جدول (۷۳) پاسخ مدیران مدارس در مورد شرکت دبیران ورزش در شورای مدرسه
۱۳۴	جدول (۷۴) پاسخ مدیران مدارس در مورد عقیده اولیاء دانش آموزان در باره درس ورزش
۱۳۵	جدول (۷۵) پاسخ مدیران مدارس در مورد اولویت‌بندی مشکلات درس تربیت بدنی
۱۳۷	جدول (۷۶) پاسخ مدیران مدارس در مورد اولویت‌بندی همکاری مسئولان
۱۳۸	جدول (۷۷) پاسخ مدیران مدارس در مورد اولویت‌بندی مشکلات در مورد دبیران
۱۳۹	جدول (۷۸) پاسخ مدیران مدارس در مورد اولویت‌بندی امکانات ورزشی
۱۴۰	جدول (۷۹) پاسخ مدیران مدارس در مورد نحوه نظارت آنها بر عملکرد دبیران ورزش
۱۴۱	جدول (۸۰) پاسخ مدیران مدارس در مورد نحوه نظارت آنها بر درس ورزش در مقایسه با دروس دیگر
۱۴۲	جدول (۸۱) پاسخ مدیران مدارس در مورد چگونگی نظارت آنها بر درس ورزش
۱۴۳	جدول (۸۲) پاسخ مدیران مدارس در مورد اجرای بخشنامه‌های تربیت بدنی
۱۴۴	جدول (۸۳) پاسخ مدیران مدارس در مورد متأثر بودن نمره درس ورزش از نمره سایر دروس
۱۴۵	جدول (۸۴) پاسخ مدیران مدارس در مورد اجرای تست‌های آمادگی جسمانی جهت ارزیابی توسط دبیران ورزش

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
جدول (۸۵) پاسخ مدیران مدارس در مورد مطرح شدن مشکلات درس تربیت بدنی	
۱۴۶	در جلسه انجمن اولیاء و مربیان
جدول (۸۶) پاسخ مدیران مدارس در مورد کمک‌های مالی انجمن اولیاء و	
۱۴۷	مربیان در خرید وسایل ورزشی

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۴۴	نمودار (۱) پرسشنامه‌های ارسالی و برگشتی
۴۶	نمودار (۲) مسئولان تربیت بدنی از توزیع سطح تحصیلات
۵۲	نمودار (۳) میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه مسئولان تربیت بدنی
	نمودار (۴) توزیع جوابها در مورد اولویت بندی مشکلات درس ورزش از دید
۶۰	مسئولان تربیت بدنی
	نمودار (۵) توزیع اولویت بندی مشکلات اجرایی ارزشیابی درس تربیت بدنی از دید
۶۴	مسئولان تربیت بدنی
۷۴	نمودار (۶) توزیع سطح تحصیلات دبیران ورزش
	نمودار (۷) توزیع میانگین نسبی نمرات کسب شده در ابعاد ششگانه از نظر
۷۹	دبیران ورزش
۸۱	نمودار (۸) توزیع پاسخها در مورد میزان رضایت دبیران ورزش از حرفه خودشان
۸۵	نمودار (۹) توزیع پاسخهای دبیران ورزش در مورد دوره‌های کارآموزی
۱۱۳	نمودار (۱۰) نمایش پاسخهای مدیران مدارس در مورد سطح تحصیلاتشان
۱۱۵	نمودار (۱۱) نمایش پاسخهای مدیران مدارس در مورد رشته تحصیلی خود